

Változások a nemek egyenlőségére vonatkozó magyar politikában 2004. október – 2005. december

Az Ifjúsági, Szociális, Családügyi és Esélyegyenlőségi Minisztérium Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlősége Főosztályának szakmai stábjában 2005 első hónapjaiban csaknem teljes egészében kicserélődött.

A Nőképviselői Tanács még mindig nem működik, érdemi ülésekre – a 2004 őszén tartott két „alakuló” összejövetelt követően – a mai napig nem került sor.

Az Egyenlő Bánásmód Hatóság 2005 februárjában megkezdte működését;¹ munkáját 6 fős tanácsadó-testület segíti. A hatóságon belül nem foglalkozik elkülönült hivatali részleg, vagy külön a feladatra erre kijelölt munkatárs a nők és férfiak közötti egyenlő bánásmód megsértésének eseteivel, a honlapon közzétett ügyek csoportosításánál sem szerepel kifejezetten a nemi alapú diszkrimináció mint kategória. Külön ügycsoportot képeznek egyebek mellett az alábbiak: a nemi szereppel és a családi állapottal kapcsolatosak (jelenleg nincsenek folyamatban olyan ügyek, melyek ezen kategóriák valamelyikébe tartoznának); valamint az anyasággal (terhességgel) és apasággal, illetve a nemi identitással kapcsolatos ügyek (egy-egy ügy folyamatban lévő ügyet említenek ebben a két kategóriában).

Az Esélyegyenlőségi Minisztérium 2004 decemberében a családon belüli erőszak áldozatait segítő, személyes tanácsadást is nyújtó Kísérleti Kríziskezelő Központ megszüntetéséről döntött, így a krízisközpont országos hálózattá való fejlesztéséről szóló korábbi tervek sem valósultak meg. Helyette egy 24 órán át hívható telefonos szolgálat működik, ahol sok esetben férfi diszpécserok válaszolnak a döntő többségben női hívók segítségkérésére, ami ellentmond a kríziskezelő szolgáltatások nemzetközi dokumentumokban lefektetett módszertanának.

Mindeközben az ENSZ Nők Elleni Diszkriminációval Foglalkozó Bizottsága (CEDAW) 2005. februárjában egy családon belüli erőszak ügyében előterjesztett egyéni panasz alapján elmarasztalta a magyar államot²: Megállapította, hogy az állam nem tett eleget kötelezettségeinek, és ezzel megszegte a Nőkkel Szembeni Diszkrimináció Összes Formájának Felszámolásáról szóló Egyezmény alapján az előterjesztőt megillető jogokat. A bizottság mind az előterjesztőre, mind pedig általánosságban a családon belüli erőszak kezelésére vonatkozóan ajánlásokat fogalmazott meg az állam részére, melyek mind a mai napig nem teljesültek.

A nők helyzetének javítását segíteni hivatott új Nemzeti Cselekvési Terv még mindig nem készült el, annak ellenére, hogy a korábbi dokumentumban előírt feladatok teljesítési határideje 1998-ban lejárt.

Az egyenlő bánásmódról szóló törvény által előírt Köztársasági Esélyegyenlőségi Program, melyet az eredeti kormányzati tervek szerint 2004. június 30-ig kellett volna elkészíteni, majd

¹ Lásd: www.egyenlobanasmod.hu

² Lásd: Az ENSZ CEDAW Bizottságának megállapításai és ajánlásai a T A panaszos által a magyar állam ellen benyújtott panaszbeadvány tárgyában.

<http://www.icsszem.hu/download.php?ctag=download&docID=511&accessible=0>

jóváhagyásra az Országgyűlés elé terjeszteni, még mindig nem került kidolgozásra, elfogadásra.

A Nemzeti Fejlesztési Terv keretében az EU támogatásokra pályázók és az értékelők számára 2005 áprilisában új, a korábbinál részletesebb Esélyegyenlőségi Útmutató készült³. Ez azonban – ha a nemek egyenlőségével kapcsolatos általános tudásszint alacsony voltát vesszük alapul – a hatékonyság és célszerű felhasználhatóság érdekében még további részletezésre szorulna.

Az Európai Unió Bizottsága 2005-ben jelentést készített az új tagállamok társadalmi befogadásáról szóló cselekvési terveiről. Magyarországgal kapcsolatban a jelentés – a tanulmányunkkal egybehangzóan – rámutat, hogy a *gender mainstreaming* elve nem érvényesül következetesen a cselekvési tervben. A nők mint megkülönböztetett figyelmet igénylő csoport kizárólag a foglalkoztatással összefüggésben kerülnek említésre; a nemi alapú diszkrimináció fontos aspektusait – úgymint a nemek közötti kereseti különbségek – a dokumentum nem említi⁴.

³ http://www.nfh.gov.hu/doc/Uj_NFT/esely.pdf

⁴ Európai Bizottság: *Report on social inclusion 2005 – An analysis of the National Action Plans on Social Inclusion (2004-2006) submitted by the 10 new Member States* („Jelentés a társadalmi összetartozásról 2005.”), Luxembourg, 2005. Office for Official Publications of the European Communities. 147. o. [2006. február 6.]:
<<http://www.icsszem.hu/download.php?ctag=download&docID=876&accessible=0>>